

Република Србија
МИНИСТАРСТВО НАУКЕ И ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

**НАЦРТ ЗАКОНА
О НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОЈ ДЕЛАТНОСТИ**

У Београду, 10. август 2005. године

САДРЖАЈ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ.....	5
Предмет закона.....	5
Научноистраживачка делатност.....	5
Начела научноистраживачке делатности.....	6
Циљеви научноистраживачке делатности.....	6
Научне слободе.....	7
II. ПЛАНИРАЊЕ И ОСТВАРИВАЊЕ ОПШТЕГ ИНТЕРЕСА У НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОЈ ДЕЛАТНОСТИ.....	7
1) Стратегија научног и технолошког развоја Републике Србије.....	7
2) Програми од општег интереса за Републику Србију.....	8
III. ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА И РАЗВОЈА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКЕ ДЕЛАТНОСТИ	8
1) Национални савет за научни и технолошки развој.....	9
Састав Националног савета.....	9
Надлежност Националног савета.....	10
Рад Националног савета.....	11
2) Одбор за акредитацију научноистраживачких организација.....	11
Састав Одбора за акредитацију.....	12
Надлежност Одбора за акредитацију.....	12
Поступак акредитације.....	13
3) Комисија за стицање научних звања.....	14
Састав Комисије.....	14
Рад Комисије.....	15
4) Матични научни одбор.....	15
Састав Матичног научног одбора.....	15
Надлежност матичног научног одбора.....	15

5) Заједница института Србије.....	16
6) Министарство надлежно за послове научноистраживачке делатности.....	17
7) Друга радна, саветодавна и експертска тела.....	17
IV. НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ.....	18
Институције од националног значаја.....	18
Високошколске установе.....	18
V. ИНСТИТУТИ.....	19
1) Оснивање, организовање и обављање научноистраживачке делатности од општег интереса.....	19
2) Врсте института.....	20
а) Научни институт.....	21
б) Истраживачко-развојни институт.....	22
Употреба и коришћење назива института.....	23
Облици сарадње научноистраживачких организација и учешће института у високом образовању.....	23
Приватизација института.....	23
VI. ОРГАНИ ИНСТИТУТА.....	24
1) Именовање и избор органа у институту чији је оснивач Република.....	22
Управни одбор.....	24
Директор института.....	25
Вршилац дужности директора института.....	26
2) Научно веће у институту.....	26
VII. ЦЕНТАР ИЗВРСНОСТИ.....	27
VIII. ВОЂЕЊЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ.....	27
IX. ИСТРАЖИВАЧИ.....	29
Дефиниција истраживача.....	29
Звања истраживача и еквиваленција звања.....	29
Поступак избора у научноистраживачка звања.....	30
Поступак избора у научна звања.....	31

Поступак избора у истраживачка звања.....	32
Трајање звања и поступак реизбора.....	33
Учешће истраживача у настави.....	34
Награда за научно достигнуће и заслужни научник.....	34
X. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ЗАПОСЛЕНИХ У ИНСТИТУТУ.....	34
Заснивање радног односа.....	35
Престанак радног односа истраживача у звању научног саветника.....	35
Мировање радног односа и плаћено одсуство истраживача.....	36
XI. ФИНАНСИРАЊЕ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКЕ ДЕЛАТНОСТИ.....	36
Извори финансирања.....	36
Финансирање програма од општег интереса интереса за Републику	37
Пројектно финансирање.....	37
Финансирање материјалних трошкова рада института чији је оснивач Република	38
Финансирање институција од националног значаја.....	38
Финансирање центра изврности.....	38
Финансирање посебних програма и пројеката.....	39
Поступак, услови и начин финансирања програма од општег интереса за Републику.....	39
Суфинансирање програма и пројеката од регионалног значаја за развој научноистраживачке делатности.....	40
Порески подстицаји.....	41
XII. НАДЗОР.....	41
XIII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ.....	41

НАЦРТ ЗАКОНА О НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОЈ ДЕЛАТНОСТИ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређују се основе система научноистраживачке делатности у Републици Србији, и то: планирање и остваривање општег интереса у научноистраживачкој делатности, обезбеђивање квалитета научноистраживачког рада и развоја научноистраживачке делатности, општа начела оснивања, организације и управљања организацијама које обављају ову делатност, услови и критеријуми за обављање научноистраживачке делатности од општег интереса, стицање научноистраживачких звања, финансирање програма од општег интереса, као и друга питања од значаја за обављање научноистраживачке делатности.

Научноистраживачка делатност

Члан 2.

Научноистраживачка делатност је делатност од посебног интереса за свеукупни развој Републике Србије у процесу стварања друштва заснованог на знању, а заједно са високим образовањем, главни је чинилац и покретач привредног и укупног друштвеног развоја.

Научноистраживачка делатност, као делатност од посебног интереса за Републику Србију, саставни је део међународног, посебно европског, научног, образовног и културног простора.

Члан 3.

Научноистраживачка делатност, у смислу овог закона, је систематски стваралачки рад предузет ради откривања нових знања, с циљем подизања општег цивилизацијског нивоа друштва и коришћење тих знања у свим областима друштвеног развоја, укључујући и развој технологија и њихову примену.

Члан 4.

Научноистраживачка делатност остварује се: основним, примењеним и развојним истраживањима и оспособљавањем кадра за научноистраживачки рад.

Начела научноистраживачке делатности

Члан 5.

Научноистраживачка делатност заснива се на следећим начелима:

- 1) слободи и аутономији научноистраживачког рада;
- 2) јавности научноистраживачког рада и резулата тог рада;
- 3) научној и стручној критици;
- 4) поштовању стандарда науке и струке;
- 5) примени међународних стандарда и критеријума у вредновању квалитета научноистраживачког рада;
- 6) конкурентности научних програма и пројеката;
- 7) етике научноистраживачког рада, у складу са принципима добре научне праксе, и одговорности научника за последице свог рада;
- 8) повезаности са системом високог образовања;
- 9) међународне научне и технолошке сарадње;
- 10) бризи за одрживи развој и заштиту животне средине.

Циљеви научноистраживачке делатности

Члан 6.

Циљеви научноистраживачке делатности су:

- 1) развој науке, технологије и образовања ради подстицања привредног развоја; повећања друштвеног производа и подизања стандарда грађана и квалитета живота;
- 2) очување и развој општег фонда знања, као услов за укључивање у светске интеграционе процесе;
- 3) очување и развој укупних научноистраживачких потенцијала (научноистраживачких и образовних институција, научних кадрова и научноистраживачке инфраструктуре), с циљем успостављања и изградње националног научноистраживачког система;
- 4) подизање општег нивоа технологија у привреди и обезбеђивање конкурентности роба и услуга на домаћем и светском тржишту;
- 5) успостављање међународне научне сарадње ради брже интеграције у светске научне, привредне, друштвене и културне токове и укључивање у европски истраживачки простор;
- 6) усмеравање друштва ка иновацијама, стварању културног амбијента и стваралачког образовања у циљу очувања цивилизацијске баштине и националног идентитета.

Научне слободе

Члан 7.

Научни рад је слободан и не подлеже никаквим ограничењима, осим оних који произилазе из поштовања стандарда науке и етичности у научноистраживачком раду, заштите људских права, као и заштите животне средине.

Научни рад подлеже научној критици.

Слобода научног рада и стваралаштва огледа се у слободи научног делања, слободи избора метода истраживања, слободи објављивања и представљања научних резултата, као и у слободи избора метода интерпретације научноистраживачких достигнућа.

II. ПЛАНИРАЊЕ И ОСТВАРИВАЊЕ ОПШТЕГ ИНТЕРЕСА У НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОЈ ДЕЛАТНОСТИ

1) Стратегија научног и технолошког развоја Републике Србије

Члан 8.

Ради планирања и остваривања дугорочних стратешких циљева, приоритета и праваца научног и технолошког развоја, Влада Републике Србије (у даљем тексту: Влада) доноси Стратегију научног и технолошког развоја Републике Србије (у даљем тексту: Стратегија), на предлог Националног савета за научни и технолошки развој.

У поступку доношења Стратегије, о тексту Нацрта стратегије води се јавна расправа у којој учествују све релевантне научноистраживачке и образовне институције, као и најшира научна и стручна јавност у Републици.

Члан 9.

Стратегија се усаглашава са стратегијом општег привредног и друштвеног развоја Републике Србије.

Стратегијом се утврђују нарочито: циљеви који се у области науке и технолошког развоја желе постићи на нивоу Републике Србије (у даљем тексту: Република), приоритети и правци научног и технолошког развоја; проценат издвајања за научноистраживачку делатност из буџета Републике, привреде и из других извора; научне области и уже научне дисциплине које треба посебно развијати и материјално подржавати ради достизања циљева у развоју Републике; приоритетне потребе у науци и технолошком развоју и приоритети улагања у научноистраживачке програме и пројекте; материјални и системски предуслови за реализацију Стратегије, динамика и фазе реализације; управљање; и други елементи од значаја за спровођење Стратегије.

Стратегија се доноси на период од десет година, а измене и допуне Стратегије врше се по поступку предвиђеном за њено доношење.

Стратегија се остварује путем програма од општег интереса, утврђених овим законом.

2) Програми од општег интереса за Републику Србију

Члан 10.

Програми од општег интереса за Републику Србију су:

- 1) Програм основних истраживања;
- 2) Програм истраживања у области технолошког развоја;
- 3) Програм трансфера знања и технологија и подстицања примене резултата научноистраживачког рада;
- 4) Програм научноистраживачког рада Српске академије наука и уметности и Програм научноистраживачког рада Матице српске;
- 5) Програм научноистраживачког рада центра изврности;
- 6) Програм обезбеђивања и одржавања научноистраживачке опреме и простора за научноистраживачки рад;
- 7) Програм међународне научне сарадње од значаја за Републику;
- 8) Програм развоја информатичког друштва;
- 9) Програм усавршавања кадрова за научноистраживачки рад;
- 10) Програм подстицања младих и надарених за научноистраживачки рад;
- 11) Програм набавке научне и стручне литературе из иностранства и приступа електронским научним и стручним базама података;
- 12) Програм издавања научних публикација и одржавања научних скупова;
- 13) Програм подстицаја активности научних и стручних друштава који су у функцији унапређивања научноистраживачког рада, промоције и популаризације науке и технике и старања о очувању научне и технолошке баштине,
- 14) други програми, у складу са усвојеном стратегијом и овим законом.

Програме из става 1. овог члана, доноси министар надлежан за послове научноистраживачке делатности (у даљем тексту: министар), на предлог Националног савета за научни и технолошки развој.

Програме утврђене тачком 4) овог члана, доноси министар на предлог Српске академије наука и уметности, односно Матице српске.

Програме из тач. 1 и 2. овог члана, доноси министар за сваки нови циклус истраживања, најмање 9 месеци пре истека рока за реализацију текућег циклуса истраживања у овим областима.

III. ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА И РАЗВОЈА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКЕ ДЕЛАТНОСТИ

Члан 11.

За обезбеђивање квалитета научноистраживачког рада и развој научноистраживачке делатности у Републици Србији одговорни су:

- 1) Национални савет за научни и технолошки развој;
- 2) Одбор за акредитацију научноистраживачких организација;
- 3) Комисија за стицање научних звања;
- 4) матични научни одбори;
- 5) Заједница института Србије;
- 6) Министарство надлежно за послове научноистраживачке делатности (у даљем тексту: Министарство);
- 7) друга радна, експертска и саветодавна тела.

Лице изабрано у једно од тела из тач. 1), 2), 3) и 4) овог члана не може истовремено да буде члан другог тела из наведених тачака.

1. Национални савет за научни и технолошки развој

Члан 12.

Ради утврђивања политике научног и технолошког развоја у Републици Србији, обезбеђивања квалитета научноистраживачког рада, развоја и координације научноистраживачке делатности, оснива се Национални савет за научни и технолошки развој (у даљем тексту: Национални савет), као највише научно тело у Републици Србији.

Министарство, заједно са Националним саветом, координира укупну политику у области научноистраживачке делатности у Републици, и сваке године подноси извештај Влади о стању и развоју ове делатности у Републици.

Састав Националног савета

Члан 13.

Национални савет има 19 чланова из реда академика, научника, професора универзитета и привредника.

Чланове Националног савета именује и разрешава Влада.

Чланове Националног савета именује Влада, и то: шест чланова из шест области наука на предлог Заједнице института Србије, шест чланова из шест области наука, на предлог Конференције универзитета, два члана на предлог Српске академије наука и уметности, једног члана на предлог Матице српске, три члана на предлог Привредне коморе Србије.

Министар надлежан за послове науке члан је Националног савета, по положају.

Области наука из става 3. овог члана су: природно-математичке, техничко-технолошке, медицинске, биотехничке, друштвене и хуманистичке науке (у даљем тексту: области наука).

Чланови Националног савета су признати научни и стручни ауторитети у домаћој и светској науци, у звању научног саветника и редовног професора универзитета, као и истакнути привредници.

Национални савет има председника и заменика председника који се бирају из реда чланова.

Мандат чланова Националног савета траје пет година, уз могућност још једног избора.

Влада може разрешити члана Националног савета, и пре истека мандата, и то: на лични захтев, ако прекрши Пословник о раду Националног савета, као и на образложен захтев овлашћеног предлагача.

Надлежност Националног савета

Члан 14.

Националног савет:

- 1) прати стање и развој научноистраживачке делатности у Републици;
- 2) утврђује предлог Стратегије научног и технолошког развоја Републике Србије;
- 3) разматра и даје мишљење о законима и другим прописима из области научноистраживачке делатности;
- 4) предлаже програме од општег интереса за Републику Србију;
- 5) прати остваривање Стратегије научног и технолошког развоја Републике Србије и предлаже њене измене и допуне;
- 6) предлаже акт о избору, вредновању и финансирању Програма основних истраживања и Програма истраживања у области технолошког развоја, као и акт о финансирању других програма од општег интереса за Републику Србију, за сваки програм посебно;
- 7) предлаже Министарству научне области, гране и дисциплине за које се оснивају матични научни одбори;
- 8) утврђује стандарде за расподелу буџетских средстава за финансирање програма од општег интереса утврђених чланом 10. овог закона;
- 9) доноси правилник о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача, на предлог матичних научних одбора;
- 10) именује и разрешава чланове Комисије за стицање научних звања;
- 11) доноси акт о вредновању научноистраживачког рада и поступку акредитације научноистраживачких организација;
- 12) утврђује стандарде за оснивање, научноистраживачки рад и финансирање центра изврности;
- 13) доноси акт о додели, потврђивању или одузимању статуса центра изврности, на предлог Одбора за акредитацију;
- 14) одлучује у другом степену по жалбама у поступку акредитације научноистраживачких организација;

- 15) одлучује у другом степену по жалбама истраживача на одлуку Комисије за стицање научних звања;
- 16) остварује мађународну научну и технолошку сарадњу, као и сарадњу са одговарајућим телом у области високог образовања, и другим органима и организацијама;
- 17) додељује награде за научно достигнуће;
- 18) додељује звање заслужног научника;
- 19) доноси пословник о раду;
- 20) обавља и друге послове, у складу са овим законом и пословником о раду.

Национални савет послове из тач. 9), 13), 14) и 15) овог члана врши као поверене послове од стране Министарства.

Рад Националног савета

Члан 15.

Национални савет ради на седницама.

Рад Националног савета је јаван.

За обављање послова из своје надлежности, Национални савет може да образује комисије, одборе и друга стручна и радна тела (у даљем тексту: радна тела).

Национални савет доставља Влади извештај о свом раду, најмање, једанпут годишње.

Начин рада и одлучивања регулише се пословником о раду Националног савета.

Када Национални савет разматра питања која чине део укупне политике Републике у области науке, образовања, здравства, привреде, уметности и културе, тада усаглашава ставове са одговарајућим органима, телима и институцијама у чијој су надлежности питања из тих области.

3. Одбор за акредитацију научноистраживачких организација

Члан 16.

Ради обављања послова вредновања квалитета и ефикасности научноистраживачког рада у научноистраживачким организацијама и центрима изврности, образује се Одбор за акредитацију научноистраживачких организација (у даљем тексту: Одбор за акредитацију).

Одбор за акредитацију је независно стручно тело које се у свом раду придржава начела стручности, објективности и међународно признатих стандарда и критеријума научноистраживачког рада.

- 9) остварује сарадњу са одговарајућим телом у области високог образовања;
- 10) остварује међународну сарадњу у области вредновања научноистраживачког рада са одговарајућим телима и институцијама у Европи и свету;
- 11) доноси пословник о раду;
- 12) обавља друге стручне послове, у складу са актом о оснивању и овим законом.

За потребе спровођења поступка акредитације, Одбор за акредитацију образује стручне тимове који разматрају и оцењују појединачне захтеве за спровођење поступка акредитације, у складу са посебним актом и овим законом.

Чланове стручних тимова, Одбор за акредитацију именује из реда међународно признатих научника, професора универзитета и стручњака.

Одбор за акредитацију може ангажовати признатог научника или стручњака из иностранства ради обављања одређених послова из своје надлежности.

Поступак акредитације

Члан 19.

Одбор за акредитацију спроводи поступак акредитације сваке четири године (редовни поступак), или у краћем року, на захтев научноистраживачке организације, оснивача научноистраживачке организације или Министарства (ванредни поступак), за научноистраживачке организације, који се налазе у Регистру научноистраживачких организација, као и поступак за потврђивање или одузимање статуса центара изврности.

Поступку акредитације подлежу све научноистраживачке организације у складу са овим законом.

Редовни поступак покреће Министарство најмање 120 дана пре истека рока за који важи акредитација.

Када се ради о научноистраживачкој организацији која није уписана у Регистар научноистраживачких организација, оснивач, односно власник, подноси захтев за акредитацију Одбору за акредитацију.

Код научноистраживачке организације која није уписана у Регистар научноистраживачких организација, поред испуњености услова прописаних овим законом, Одбор за акредитацију оцењује квалитет и резултате њеног научноистраживачког рада у периоду од њеног оснивања, а посебно, у периоду од четири претходне године.

По пријему захтева из ст. 1 и 3. овог члана, Одбор за акредитацију обавља проверу квалитета научноистраживачког рада, у складу са посебним актом и овим законом и даје одговарајућу оцену коју доставља Министарству и оснивачу, најкасније 90 дана од дана пријема захтева.

Одбор за акредитацију може донети позитивну, или негативну оцену о испуњености услова за акредитацију научноистраживачке организације.

Ако Одбор за акредитацију не да оцену у року од 90 дана, министар има право да у року од 30 дана замени чланове Одбора за акредитацију.

Одбор за акредитацију је дужан да у поновљеном поступку да оцену о акредитацији научноистраживачке организације у року од 60 дана.

На основу позитивне оцене о испуњености услова за акредитацију, научноистраживачка организација, која није уписана у Регистар научноистраживачких организација, стиче право да се у року од 30 дана, у складу са овим законом, упише у Регистар научноистраживачких организација, на основу акта, које доноси министар.

На основу позитивне оцене о акредитацији, регистрована научноистраживачка организација задржава права која је стекла уписом у регистар Министарства, а на основу негативне оцене, министар доноси акт о брисању из Регистра научноистраживачких организација.

Оснивач научноистраживачке организације, односно научноистраживачка организација, може да поднесе жалбу Националном савету у року од 30 дана од дана добијања негативне одлуке о акредитацији.

Национални савет је дужан да у року од 90 дана донесе коначну оцену о испуњености услова за акредитацију.

Ако Национални савет не донесе коначну оцену у предвиђеном року, научноистраживачка организација, која је поднела захтев за акредитацију, стиче право да се одлуком министра упише у Регистар научноистраживачких организација, под условом да испуњава услове прописане овим законом.

Оснивач научноистраживачке организације, односно научноистраживачка организација, која је добила негативну оцену о акредитацији, има право да понови захтев за акредитацију, после годину дана од дана пријема коначне оцене о акредитацији.

Поступак за доделу статуса центра изврности или промену статуса института спроводи се на исти начин као приликом акредитације научноистраживачких организација.

Захтев за стицање статуса центра изврности подносе научноистраживачке организације.

3. Комисија за стицање научних звања

Члан 20.

Ради разматрања и потврђивања предлога научног већа института за стицање научних звања, образује се Комисија за стицање научних звања (у даљем тексту: Комисија).

Састав Комисије

Члан 21.

Комисија има 15 чланова из реда академика, научних саветника и редовних професора универзитета.

Председника, заменика председника и чланове Комисије именује Национални савет, и то: шест чланова из шест области наука на предлог Заједнице института Србије, шест чланова из шест области наука на предлог Конференције универзитета, два члана на предлог Српске академије наука и уметности и једног члана на предлог министра.

Национални савет може разрешити члана Комисије пре истека мандата на лични захтев или на образложен захтев овлашћеног предлагача.

Мандат чланова Комисије траје четири године.

Рад Комисије

Члан 22.

Комисија ради на седницама.

Комисија доноси одлуку о стицању научног звања, у складу са овим законом, актом којим се уређује поступак, начин вредновања и квантитативно исказивање научноистраживачких резултата истраживача-кандидата, и по прибављеном мишљењу одговарајућег матичног научног одбора.

Комисија доноси пословник освом раду.

4. Матични научни одбор

Члан 23

Образује се матични научни одбор, као стручно тело за одређену научну област, грану или дисциплину.

Национални савет предлаже за које ће се научне области, гране и дисциплине образовати матични научни одбори.

Састав матичног научног одбора

Члан 24.

Матични научни одбор има најмање седам чланова, које именује министар са листе кандидата .

Листа кандидата из става 1. овог члана, утврђује се на основу јавног позива Министарства и предлога научног, односно наставно-научног већа научноистраживачких организација.

Чланови матичних научних одбора за одређену научну област, грану и дисциплину именују се из реда истакнутих истраживача у звању научног саветника или редовног професора.

Мандат чланова матичног научног одбора траје три године, уз могућност још једног избора.

Председника матичног научног одбора и заменика председника бирају чланови Одбора, већином од укупног броја чланова.

Министар може разрешити члана матичног научног одбора, и пре истека мандата, и то: на лични захтев или ако прекрши Пословник о раду матичног научног одбора.

Надлежност матичног научног одбора

Члан 25.

Матични научни одбор:

- 1) даје мишљење Комисији за стицање звања о квалитету научноистраживачког рада и доприносу истраживача - кандидата за избор у научно звање, у складу са овим законом и актом о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању резултата научноистраживачког рада;
- 2) даје оцене Министарству о научној компетентности истраживача, односно наставника универзитета и факултета за реализацију програма и пројеката утврђених овим законом;
- 3) разматра предлоге пројеката за реализацију програма из члана 10, тач. 1) и 2) овог закона и предлаже министру ранг листу пројеката за финансирање;
- 4) разматра (годишње) извештаје о реализацији пројеката у оквиру програма утврђених чланом 10, тач.1) и 2) овог закона;
- 5) обавља послове рангирања научних часописа;
- 6) обавља послове рангирања научних скупова;
- 7) на захтев надлежних тела универзитета, даје мишљење о научноистраживачком раду и доприносу кандидата за избор у наставно звање на универзитетима и факултетима;
- 8) одлучује у другом степену по жалбама истраживача на одлуку научног већа института о избору у звање истраживач-сарадник;
- 9) одлучује у поступку одузимања научних звања;
- 10) даје мишљење, припрема извештаје и друге материјале на захтев министра, Националног савета, Одбора за акредитацију и Комисије за стицање научних звања;
- 11) доноси пословник о свом раду;
- 12) обавља и друге послове, у складу са овим законом и актом о образовању.

Матични научни одбор подноси министру извештај о свом раду, најмање, једном годишње.

5. Заједница института Србије

Члан 26.

Ради остваривања заједничких интереса и научноистраживачке сарадње, усклађивања политике набавке и коришћења научноистраживачке опреме и лабораторијског простора, набавке и коришћења научних публикација, међусобног повезивања и сарадње са другим члановима академске мреже Србије, развијања међународне сарадње, неговања научне критике и вредновања сопственог научноистраживачког рада, институти се могу удружити у Заједницу института Србије (у даљем тексту: Заједница).

Заједница има статус правног лица, у складу са законом.

Заједницу чине сви или већина института на територији Републике Србије који испуњавају услове за обављање научноистраживачке делатности од општег интереса, односно налазе се у Регистру научноистраживачких организација, у складу са овим законом.

У оквиру Заједнице, институти се могу удруживати, односно повезивати и по сродним научним областима, у складу са статутом Заједнице.

На оснивање, организацију и рад Заједнице примењује се пропис који се односи на друштвене организације и удружења грађана.

Организација, начин рада, именовање органа управљања и других стручних тела регулишу се статутом Заједнице.

Заједница обавља послове, у складу са статутом и овим законом.

6. Министарство

Члан 27.

Министарство:

- 1) планира и води политику у области научноистраживачке делатности;
- 2) прати и подстиче развој научноистраживачке делатности у Србији;
- 3) расподељује финансијска средства из буџета Републике научноистраживачким организацијама за остваривање програма утврђених чланом 10. овог закона и контролише њихово наменско коришћење;
- 4) доноси подзаконске акте за спровођење овог закона;
- 5) доноси акт о испуњености услова за обављање научноистраживачке делатности од општег интереса, у складу са овим законом;
- 6) доноси акт о избору, вредновању и финансирању Програма основних истраживања и Програма истраживања у области технолошког развоја, као и акт о финансирању других програма од општег интереса за Републику Србију, за сваки програм посебно,
- 7) води Регистар научноистраживачких организација, Регистар истраживача и друге регистре и евиденције, у складу са овим законом;
- 8) остварује међународну научну и технолошку сарадњу и стара се о повезивању и укључивању научноистраживачких организација у европски и међународни истраживачки простор;
- 9) врши управни надзор;
- 10) обавља и друге послове, у складу са законом.

7. Друга радна, саветодавна и експертска тела

Члан 28.

Ради обављања послова у вези примене овог закона и других послова из своје надлежности, Министарство може да образује научне и стручне савете, комисије, радне групе и друга експертска и радна тела.

Актом о оснивању, који доноси министар, одређује се делокруг рада, састав и надлежност тела из става 1. овог члан

Члан 29.

Стручне и административне послове за потребе савета, одбора, комисија и других стручних комисија и тела, утврђених чланом 11, тач. 1), 2), 3), 4) и 7) овог закона, обавља Министарство.

Средства за рад тела из става 1. овог члана обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Министар доноси акт којим се утврђују критеријуми и начин финансирања тела из става 1. овог члана.

IV. НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

Члан 30.

Научноистраживачке организације, у смислу овог закона, су:

- 1) Српска академија наука и уметности;
- 2) Матица српска;
- 3) Високошколске установе, односно факултети;
- 4) Институтути;
- 5) Друге организације, у складу са овим законом.

1. Институције од националног значаја

Члан 31.

Српска академија наука и уметности и Матица српска су институције од националног значаја.

Оснивање, организација, рад и управљање Српске академије наука и уметности и института чији је она оснивач уређују се посебним законом, односно оснивачким и општим актима.

Оснивање, организација, рад и управљање Матице српске уређују се посебним законом.

2. Високошколске установе

Члан 32.

Универзитети и факултети су установе које обављају делатност високог образовања, у складу са посебним законом.

Установе из става 1. овог члана обављају научноистраживачку делатност, у складу са овим законом.

V. ИНСТИТУТИ

1. Оснивање, организовање и обављање научноистраживачке делатности од општег интереса

Члан 33.

Институт, у смислу овог закона, јесте научноистраживачка организација која обавља научноистраживачку делатност од општег интереса, под условима утврђеним овим законом.

Члан 34.

Институт се може основати као установа, у складу са прописима о јавним службама, или као предузеће, односно привредно друштво, у складу са прописима о привредним друштвима.

На оснивање, рад, организацију и укидање института, примењују се прописи који се односе на јавне службе или прописи који се односе на привредна друштва, у зависности од тога да ли се институт оснива као установа или привредно друштво.

Члан 35.

Оснивач института може бити Република, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, домаће и страно правно и физичко лице, у складу са законом.

Кад институт оснива више оснивача, њихова међусобна права, обавезе и одговорности уређују се уговором.

Пре доношења акта о оснивању, оснивач усваја елаборат о оправданости оснивања института, који упућује Министарству и Одбору за акредитацију.

Када је оснивач института Република, акт о оснивању и укидању доноси Влада.

Члан 36.

Институт чији је оснивач Република, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе послује средствима у државној својини, а институт чији је оснивач домаће и страно правно и физичко лице послује средствима у другим облицима својине, у складу са законом.

Институт чији је оснивач Република, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе користи непокретности и друга средства, у складу са законом о средствима у својини Републике Србије.

Непокретности и друга имовина стечена на основу завештања и поклона, својина су института који је ту имовину стекао.

Члан 37.

Делатност и организација института уређује се статутом.

О промени назива, седишта, делатности, облика организовања, као и о другим статусним променама института, одлучује оснивач, односно власник.

Под статусном променом института у смислу овог закона подразумева се спајање, подела и одвајање.

Институт чији је оснивач Република може вршити промене из ст. 2 и 3. овог члана, уз претходно прибављену сагласност Владе.

Члан 38.

Институтом управља оснивач, односно власник сразмерно уделу капитала.

Када је Република оснивач института, право управљања институтом остварује Влада, у складу са овим законом.

У институтима са мешовитим државним и приватним капиталом, Влада остварује право управљања, сразмерно уделу државног капитала.

Члан 39.

У циљу комерцијализације резултата научноистраживачког рада, подстицања предузетништва и пословног повезивања, институт може бити оснивач центра за трансфер технологије, иновационог центра, пословно-технолошког инкубатора, научно-технолошког парка и других организација, у складу са законом.

2. Врсте института

Члан 40.

У зависности од врсте истраживања и делатности, облика организовања и начина финансирања своје делатности, институт може обављати научноистраживачку делатност као: а) научни институт и б) истраживачко-развојни институт.

Члан 41.

Према власничкој структури, институт може бити: државни, приватни и мешовити.

Државни институт, у смислу овог закона, је институт чији је оснивач или већински власник Република Србија, односно аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе.

Приватни институт, у смислу овог закона, је институт чији је оснивач физичко или правно лице, или институт у коме је већинско приватно власништво.

Институт са мешовитим власништвом, у смислу овог закона, је институт у коме држава има део власничког учешћа.

Члан 42.

Научни институт се оснива, односно организује као установа, у складу са прописима о јавним службама.

Истраживачко-развојни институт оснива се, односно организује као установа, у складу са прописима о јавним службама, или као привредно друштво, у складу са прописима о привредним друштвима.

Организација, обављање делатности и друга питања од значаја за рад института уређује се статутом института.

Институт у свом саставу може имати регионалне научне центре, као своје организационе делове, у складу са статутом.

а) Научни институт

Члан 43.

Научни институт је установа чију претежну делатност чине основна истраживања и примењена истраживања која су у функцији валоризације резултата основних истраживања.

Члан 44.

Научни институт може обављати научноистраживачку делатност ради остваривања општег интереса, ако:

- 1) има програм научноистраживачког рада;
- 2) резултатима научноистраживачког рада доприноси развоју науке, односно доприноси општем фонду знања;
- 3) има у радном односу на неодређено време са пуним радним временом најмање 20 истраживача компетентних за област науке којом се институт бави, од којих најмање 10 истраживача у научним или наставним звањима и 10 истраживача у звању истраживач-сарадник или вишем звању;
- 4) има програм развоја научноистраживачког подмлатка;
- 5) има одговарајући простор, опрему и друга средства за остваривање програма од општег интереса,
- 6) има научно-информативну документацију или библиотечко-информациони центар.

Научни институт у области друштвених и хуманистичких наука може обављати научноистраживачку делатност од општег интереса ако, поред услова утврђених у ставу 1. тач. 1), 2), 4), 5) и 6). овог члана, има у радном односу на неодређено време са пуним радним временом најмање 12 истраживача компетентних за област науке којом се институт

бави, од којих најмање 7 истраживача у научним, односно наставним звањима и 5 истраживача у звању истраживач-сарадник или вишем звању.

б) Истраживачко-развојни институт

Члан 45.

Истраживачко-развојни институт је организација чију претежну делатност чине примењена и развојна истраживања усмерена ка задовољавању потреба непосредних корисника резултата истраживања, и основна истраживања као основа за примењена и развојна истраживања.

Члан 46.

Истраживачко-развојни институт може обављати научноистраживачку делатност ради остваривања општег интереса, ако:

- 1) има програм научноистраживачког рада;
- 2) резултатима својих истраживања доприноси освајању нових производа и уређаја, сорти и врста, као и увођењу нових или побољшању постојећих технолошких поступака, система и услуга;
- 3) обавља трансфер знања и технологија;
- 4) има у радном односу на неодређено време са пуним радним временом најмање 12 истраживача компетентних за област науке којом се институт бави, од којих најмање 7 истраживача у научним или наставним звањима и 5 истраживача у звању истраживач-сарадник или вишем звању;
- 5) има програм развоја научноистраживачког подмлатка;
- 6) има одговарајући простор, опрему и друга средства за остваривање програма од општег интереса;
- 7) има научно-информативну документацију или библиотечко-информациони центар.

Члан 47.

Акт о испуњености услова за обављање научноистраживачке делатности од општег интереса из чл. 44 и 46. овог закона доноси министар.

Саставни део акта из става 1. овог члана је позитивна оцена о испуњености услова за акредитацију института, коју доноси Одбор за акредитацију.

На основу акта из става 1. овог члана, који укључује и позитивну оцену о акредитацији Одбора за акредитацију, Министарство врши упис института у Регистар научноистраживачких организација.

Употреба и коришћење назива институт

Члан 48.

Научноистраживачка организација је дужна да, уз свој назив, истакне и назив организационог облика по којем је регистрована у Министарству, као и посебан статус, уколико га је стекла, у складу са овим законом.

Организација која није регистрована у Министарству као научноистраживачка организација, у складу са овим законом, не сме у свом називу да користи називе, и то: "научни институт", "истраживачко-развојни институт", као ни назив "центар изврсности", који су утврђени овим законом.

Облици сарадње научноистраживачких организација и учешће института у високом образовању

Члан 49.

Научноистраживачке организације из члана 30. овог закона могу да сарађују и учествују у остваривању заједничких научноистраживачких програма и пројеката, кроз образовање заједничких истраживачких тимова, на одређеном пројектном задатку.

Научноистраживачке организације могу да остварују сарадњу и у заједничком учешћу у реализацији међународних програма и пројеката, пројеката са привредом и другим секторима услуга, као и у заједничком коришћењу научноистраживачке, лабораторијске и друге инфраструктурне опреме.

Међусобна права и обавезе у остваривању сарадње из става 1. и 2. овог члана, научноистраживачке организације регулишу уговором, односно споразумом, у складу са својим општим актима, односно статутима.

Члан 50.

Институт може самостално остваривати основне, магистарске и докторске студије у научној области којом се бави, или учествовати у остваривању основних, магистарских и докторских студија са сродном високошколском установом, у складу са прописима о високом образовању и статутом универзитета, односно факултета.

Институти могу основати универзитет, у складу са прописима о високом образовању.

Приватизација института

Члан 51.

Институти се могу приватизовати, у складу са прописима о приватизацији.

Институт чији је оснивач Република може се приватизовати по посебном програму и уз претходну сагласност Владе.

Програм из става 2. овог члана доноси Влада, на предлог Министарства.

Члан 52.

Институт организован као предузеће, односно привредно друштво, и чији је оснивач Република, а од стратешког интереса је за Републику, може се приватизовати до износа који обезбеђује најмање 51% капитала у државном власништву.

Национални савет утврђује који су институти из става 1. овог члана од стратешког интереса за Републику.

VII. ОРГАНИ ИНСТИТУТА

Члан 53.

Органи управљања у научном и истраживачко-развојном институту који се оснива, односно организује као установа су: управни одбор и директор.

Управни одбор и директор имају надлежности, у складу са законом.

Органе из става 1. овог члана именује оснивач, односно власник института.

Истраживачко-развојни институт који се оснива, односно организује у складу са прописима о привредним друштвима, а Република није оснивач нити већински власник, има органе у складу са тим прописима.

Кад је Република власник дела капитала истраживачко-развојног института, Влада именује своје представнике у органе управљања тог института, сразмерно уделу капитала, без обзира да ли је институт организован као установа или привредно друштво.

1. Именовање органа управљања у институту чији је оснивач Република Србија

Управни одбор

Члан 54.

Управни одбор института чији је оснивач Република Србија има осам чланова које именује Влада, од којих четири члана одређује Влада, као своје представнике, а остале чланове одређује научно веће из реда истраживача у научном звању запослених у институту.

Већину чланова управног одбора научних института које одређује Влада морају чинити истраживачи у научним, односно наставним звањима, компетентни за област науке којом се институт бави.

Управни одбор има председника и заменика председника.

Председника управног одбора именује Влада, из реда својих представника у управном одбору, актом о именовању чланова управног одбора.

Мандат чланова управног одбора траје четири године.

Председник и чланови управног одбора могу бити разрешени и пре истека мандата, на лични захтев или на образложен захтев овлашћеног предлагача из става 1. овог члана.

Акт о разрешењу председника и чланова управног одбора доноси Влада.

Члан 55.

Управни одбор:

- 1) доноси статут института;
- 2) одлучује о пословању института;
- 3) усваја извештај о пословању и годишњи обрачун;
- 4) доноси програм и план рада института, на предлог директора института;
- 5) поставља и разрешава директора;
- 6) одлучује о коришћењу средстава, у складу са законом;
- 7) врши друге послове, у складу са законом и статутом.

Управни одбор доноси статут института, уз претходно прибављену сагласност Министарства.

Директор

Члан 56.

Директор руководи институтом, у складу са законом.

Директор се бира јавним конкурсом, на четири године, из реда истраживача у научном звању који су компетентни за научну област којом се институт бави.

Директор је у радном односу у институту, са пуним радним временом.

Директора именује управни одбор института, на образложени предлог научног већа и уз претходно прибављену сагласност министра.

Директор не може бити члан управног одбора, али може присуствовати седницама управног одбора.

Управни одбор може разрешити директора пре истека мандата: на лични захтев, ако је злоупотребио положај, на образложен захтев министра, ако је правоснажном одлуком осуђен за кривично дело, или на образложен захтев научног већа.

Управни одбор разрешава директора уз претходно прибављено мишљење научног већа и сагласност министра.

Вршилац дужности директора

Члан 57.

У случају да је директор разрешен пре истека мандата, а на јавном конкурсџ није изабран нови директор, управни одбор, уз сагласност министра, именује вршиоца дужности директора на период, најдуже од 6 месеци, у коме року управни одбор треба да распише нови јавни конкурс и изабере директора института.

Вршилац дужности директора института је у радном односу у институту, са пуним радним временом.

Ако управни одбор, у року од 6 месеци по поновљеном јавном конкурсџ, не изабере директора института, министар именује новог вршиоца дужности директора института и покреће иницијативу код Владе за разрешење постојећих и именовање нових чланова управног одбора института.

Новоименовани управни одбор је дужан да у року од 6 месеци распише нови јавни конкурс и изабере директора института.

2. Научно веће института

Члан 58.

Научно веће је стручни орган института.

Научно веће образује се у научном и истраживачко-развојном институту.

Статутом института утврђује се број, састав и начин избора чланова научног већа.

Чланови научног већа су истраживачи у научном звању запослени у институту.

Научно веће мора имати најмање седам истраживача у научном звању.

Приликом утврђивања предлога за стицање научног звања, научно веће мора да има најмање седам чланова, који су у вишем или истом звању које кандидат стиче.

Ако институт нема потребан број истраживача за обављање послова из става 6. овог члана, чланови научног већа могу бити изван института.

Чланови научног већа изван института су најмање у звању вишег научног сарадника или ванредног професора у научној области којом се институт бави.

Број чланова научног већа изван института мањи је од броја чланова научног већа из института.

Члан 59.

Научно веће:

- 1) предлаже научноистраживачки програм института који је усклађен са Стратегијом;
- 2) предлаже научне пројекте и оцењује резултате остварених пројеката;
- 3) анализира и усваја извештаје о реализацији пројеката;
- 4) анализира и оцењује научни рад истраживача;

- 5) утврђује предлог за стицање научног звања;
- 6) одлучује о стицању истраживачког звања;
- 7) предлаже кандидата за избор директора;
- 8) даје управном одбору образложен предлог за именовање и разрешење директора института;
- 9) именује и разрешава своје представнике у управном одбору института;
- 10) предлаже управном одбору набавку научноистраживачке опреме;
- 11) обавља друге послове утврђене статутом института и овим законом.

IX. ЦЕНТАР ИЗВРСНОСТИ

Члан 60.

Статус центра изврности може стећи научноистраживачка организација из члана 30. овог закона, њен организациони део, или више посебних организационих делова једне или више различитих научноистраживачких организација, ако у временском периоду од 5 година постижу врхунске и међународно признате научне и стручне резултате у одређеној научној дисциплини и на основу тога имају развијену међународну научну, техничку и технолошку сарадњу.

Актом о оснивању заједничког научноистраживачког центра регулишу се међусобна права и обавезе оснивача центра.

Члан 61.

Акт о критеријумима и мерилима за додељивање, потврђивање и одузимање статуса центра изврности, доноси Национални савет.

Акт о додели или одузимању статуса центра изврности доноси Национални савет, на утврђени предлог Одбора за акредитацију.

Проверу статуса из става 2. овог обавља Одбор за акредитацију сваке четврте године.

На основу провере и оцене Одбора за акредитацију, Национални савет доноси акт о задржавању или укидању статуса из става 2. овог члана.

VIII. ВОЂЕЊЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ

Члан 62.

Министарство води евиденцију научноистраживачких организација које испуњавају услове за обављање научноистраживачке делатности од општег интереса, у складу са овим законом (у даљем тексту: Регистар научноистраживачких организација и евиденцију истраживача (у даљем тексту: Регистар истраживача).

У Регистар научноистраживачких организација из става 1. овог члана, у складу са овим законом, уписују се акредитовани институти и факултети, Српска академија наука и уметности, институти чији је Академија оснивач и Матица српска.

Упис у Регистар научноистраживачких организација спроводи се на основу акта о испуњености услова за обављање научноистраживачке делатности, који доноси министар, и позитивне оцене Одбора за акредитацију.

У Регистар истраживача уписују се лица, која имају боравиште у Републици Србији и која су стекла звање истраживача у складу са овим законом, као и лица која су стекла звања, у складу са Законом о високом образовању.

Упис у Регистар истраживача спроводи се на основу акта о избору у научноистраживачко, наставно и стручно звање.

Облик, садржај и начин вођења регистра из става 1. овог члана, као и поступак уписа и брисања из тих регистра прописује министар.

Члан 63.

Поред Регистра научноистраживачких организација и Регистра истраживача, Министарство води и друге евиденције, односно базе података у оквиру реализације програма утврђених чланом 10. овог закона.

Члан 64.

Научноистраживача организација која се налазе у Регистру научноистраживачких организација, као и истраживачи који се налазе у Регистру истраживача могу учествовати на конкурс за остваривање програма од општег интереса, утврђених овим законом.

Члан 65.

Ако институт који се налази у Регистру научноистраживачких организација, престане да испуњава неки од услова утврђених чл. 44. и 46. овог закона, директор института дужан је да о томе извести Министарство, најкасније у року од 60 дана од дана када је институт, престао да испуњава услов.

Ако директор института не поступи у складу са ставом 1. овог члана, министар по сазнању покреће поступак код управног одбора за његово разрешење.

По сазнању да институт не испуњава услове прописане чланом 44. и 46. овог закона, министар актом одређује рок, најдуже од 120 дана, у коме институт треба да испуни прописане услове и тражи од Одбора за акредитацију да у року од 30 дана након прописаног рока од 120 дана провери да ли су услови испуњени.

Ако Одбор за акредитацију оцени да институт није испунио услове у року из става 3. овог члана, министар доноси акт о његовом брисању из Регистра научноистраживачких организација и раскида уговор о институционалном финансирању института.

Финансирање одобреног и започетог програма, односно пројекта чији је реализатор институт који брисан из Регистра научноистраживачких организација, министар може да одобри под условом да матични научни одбор позитивно оценио резултате реализације тог програма, односно пројекта и под условом да друга научноистраживачка организација прихвати даљу реализацију започетог програма, односно пројекта.

Из Регистра научноистраживачких организација брише се и факултет који по оцени Одбора за акредитацију престане да обавља научноистраживачку делатност, а Министарство раскида уговор о финансирању одобреног програма, односно пројеката са тим факултетом.

Члан 66.

Подаци из Регистра научноистраживачких организација и Регистра истраживача доступни су јавности, осим података који представљају службену тајну, или личних података истраживача који се не односе на њихов научни и стручни рад.

Код употребе личних података примењују се одредбе закона којима се регулише заштита података о личности, ако овим законом није другачије одређено.

IX. ИСТРАЖИВАЧИ

Дефиниција истраживача

Члан 67.

Послове научноистраживачке делатности обављају лица која испуњавају услове прописане овим законом (у даљем тексту: истраживачи), као и наставници и сарадници универзитета и факултета.

Члан 68.

Истраживач, у смислу овог закона, је лице са најмање високом стручном спремом које ради на научноистраживачким и развојним пословима и које је изабрано у звање, у складу са овим законом.

Звања истраживача и еквиваленција звања

Члан 69.

У зависности од остварених резултата у научноистраживачком раду, истраживач може стећи, у складу са овим законом, истраживачко звање: истраживач-приправник и истраживач-сарадник, и научно звање: научни сарадник, виши научни сарадник и научни саветник.

Звања истраживача са високом стручном спремом који нису изабрани у звања из става 1. овог члана, а раде на истраживачко-развојним пословима, имају објављене научне и стручне радове или остварене резултате у истраживачко-развојном раду, патентом заштићене проналаске, су: стручни сарадник, виши стручни сарадник и стручни саветник.

Истраживачи из става 2. овог члана распоређују се на одговарајућа радна места у складу са општим актом научноистраживачке организације.

Члан 70.

Звање истраживач приправник стиче лице са високом стручном спремом које је уписало последипломске студије, које се бави научноистраживачком радом, и које је завршило студије првог академског степена, са укупном просечном оценом најмање осам.

Истраживач-приправник је у обавези да у року од 3 година заврши магистарске академске студије.

Звање истраживач-сарадник може стећи лице које има академско звање магистра наука и које се бави научноистраживачким радом.

Истраживач-сарадник је у обавези да у року од 6 година заврши докторске академске студије.

Звање научни сарадник може стећи истраживач који има академско звање доктора наука из научне области у којој стиче звање и објављене научне радове.

Звање виши научни сарадник може стећи истраживач који има академско звање доктора наука, објављене радове са рецензијом у научним публикацијама међународног и водећег домаћег ранга, објављене монографије, и који својим укупним научним радом доприноси развоју одговарајуће научне области.

Звање научног саветника може стећи истраживач који има академско звање доктора наука, објављене радове са рецензијом у научним публикацијама водећег међународног ранга, или, изузетно за друштвене и хуманистичке науке, у научним публикацијама међународног ранга, објављене монографије, који има значајан утицај на развој одговарајуће научне области, и који је руководио пројектима.

Избор у научна звања врши се у складу са овим законом и актом о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача.

Члан 71.

У обављању послова научноистраживачке делатности, звања утврђена законом којим се уређује област високог образовања одговарају звањима утврђеним овим законом, и то: звање сарадник у настави - звању истраживач-приправник; звање асистент - звању истраживач-сарадник; звање доцент - звању научни сарадник; звање ванредни професор - звању виши научни сарадник и звање редовни професор - звању научни саветник.

Поступак избора у научноистраживачка звања

Члан 72.

Свако лице, које испуњава услове прописане овим Законом, може у одговарајућој научноистраживачкој организацији да покрене поступак за избор у научноистраживачко звање.

Поступак за избор у научноистраживачко звање може покренути и научно веће у научноистраживачкој организацији у којој кандидат за избор у звање запослен.

Поступак избора у научноистраживачко звање покреће се у року од 30 дана, од дана подношења захтева за избор у научноистраживачко звање.

Захтев за избор у научноистраживачко звање може поднети и лице које у моменту подношења захтева није запослено у научноистраживачкој организацији.

Захтев за избор у научноистраживачко звање подноси се научном већу научноистраживачке организације.

Поступак избора у научна звања

Члан 73.

Ради спровођења поступка за стицање научног звања, научно веће, приликом покретања поступка за избор у звање, образује комисију од најмање три члана који имају научно звање у научној области у којој кандидат стиче звање.

Чланови комисије не могу бити у нижем звању од звања које стиче кандидат.

Члан 74.

Научно веће научноистраживачке организације које утврђује предлог за избор у научно звање, обавезно је да утврди предлог о стицању научног звања у року 90 дана од дана када је на седници научног већа покренут поступак за избор у научно звање.

Члан 75.

Комисија је обавезна да у року од 30 дана од дана пријема захтева поднесе научном већу извештај о избору у научно звање кандидата.

Члан 76.

Извештај комисије садржи: биографске податке, преглед стручног и научног рада, оцену стручног и научног рада кандидата за претходни изборни период, оцену о томе да ли су испуњени услови за стицање научног звања, као и предлог научном већу за одлучивање.

Извештај комисије учиниће се доступним јавности на начин утврђен општим актом научноистраживачке организације, најмање 30 дана пре доношења одлуке научног већа.

Члан 77.

Право да одлучују о стицању научног звања имају истраживачи у научном звању, који су у истом или вишем научном звању у које се бира кандидат.

Одлуку о предлогу за избор у научно звање доноси научно веће већином од укупног броја чланова научног већа који имају право да одлучују о избору у научно звање.

Број чланова већа који одлучују о предлогу за избор у звање не може бити мањи од седам чланова научног већа.

Члан 78.

Одлуку о предлогу за избор у научно звање, са одговарајућом документацијом, научно веће доставља оговарајућем матичном научном одбору и Комисији за стицање научних звања.

Матични научни одбор је дужан да достави Комисији мишљење о избору у звање кандидата у року од 30 дана од дана пријема предлога одлуке са документацијом, а Комисија је дужна да донесе одлуку у року од 60 дана од дана пријема предлога одлуке са документацијом .

Члан 79.

Ако је кандидат незадовољан одлуком Комисије, у року од 15 дана по добијању одлуке може да поднесе жалбу, односно приговор Националном савету.

Национални савет је дужан да у року од 90 дана од дана пријема жалбе донесе коначну одлуку о стицању звања.

Поступак избора у истраживачка звања

Члан 80.

Ради спровођења поступка за стицање звања истраживач-сарадник, научно веће, приликом покретања поступка за избор у звање, образује комисију од најмање три члана који имају научно звање у научној области у којој кандидат стиче звање.

Комисија је обавезна да у року од 30 дана од дана када је образована поднесе научном већу извештај о избору у истраживачко звање кандидата.

Члан 81.

Извештај комисије садржи: биографске податке, преглед стручног и научног рада, оцену стручног и научног рада кандидата за претходни изборни период, оцену о томе да ли су испуњени услови за стицање звања, као и предлог одлуке научном већу за одлучивање.

Извештај комисије учиниће се доступним јавности на начин утврђен општим актом научноистраживачке организације, најмање 30 дана пре доношења одлуке научног већа.

Члан 82.

Одлуку о избору у звање истраживач-сарадник доноси научно веће већином од укупног броја чланова научног већа.

Члан 83.

Научно веће је обавезно да донесе одлуку о стицању звања истраживач-сарадник у року од 90 дана од дана када је на седници научног већа покренут поступак за избор у то звање.

Уколико научно веће не донесе одлуку о стицању звања истраживач-сарадник у року из става 1. овог члана, лице које се бира у звање може у року од 15 дана да поднесе приговор надлежном матичном одбору.

Надлежни матични одбор је дужан да у року од 30 дана од пријема приговора прихвати, или одбије приговор.

Ако надлежни матични одбор прихвати приговор, он формира комисију која понавља поступак избора у звање.

Надлежни матични научни одбор доноси коначну одлуку о стицању звања истраживач-сарадник из става 2. овог члана, најкасније 90 дана од дана пријема приговора.

Члан 84.

Сваке године, научно веће научноистраживачке организације оцењује рад истраживача-приправника и истраживача-сарадника, на основу извештаја ментора о успешности истраживача на последипломским студијама и у научном раду.

Члан 85.

Избором у научно, односно истраживачко звање, истраживач стиче право уписа у Регистар истраживача.

Трајање звања и поступак реизбора

Члан 86.

Звање научног сарадника и вишег научног сарадника стиче се на период од 5 година, а звање научног саветника је трајно.

Стечена научна звања престају да важе избором у више звање, или одузимањем звања.

Истраживач са научним, односно истраживачким звањем, или научноистраживачка организација у којој је истраживач запослен, покрећу поступак избора у више звање, односно реизбора, шест месеци пре истека рока из става 1. овог члана.

Поступак за стицање вишег звања може се покренути и раније, на образложен захтев научноистраживачке организације.

Члан 87.

Избор у звање истраживач-приправник врши се за период од 3 године, без права реизбора.

Избор у звање истраживач-сарадник врши се за период од 3 године, са могућношћу још једног реизбора.

Члан 88.

Научно звање се може одузети:

- 1) ако се појаве чињенице и докази из којих произлази да у тренутку избора у научно звање кандидат није испуњавао услове прописане овим законом;

- 2) ако се утврди да научни радови на основу којих је кандидат изабран у звање представљају плагијат.

Поступак за одузимање звања може покренути заинтересовано правно или физичко лице.

Поступак за одузимање звања води надлежни матични научни одбор.

Учешће истраживача у настави

Члан 89.

Истраживач у научном звању који је запослен у институту може учествовати у извођењу наставе, испитивати студенте на испитима из тих студија, бити члан комисије за припрему извештаја за избор наставника, ментор, као и члан комисије за оцену и одбрану магистарске тезе и докторске дисертације, у складу са уговором који закључи са надлежним органом у високошколској установи.

Награда за научно достигнуће и заслужни научник

Члан 90.

Национални савет додељује награде и признања за врхунска научна достигнућа и резултате у научноистраживачком раду, као и признања за животно дело истраживача.

Истраживачу из става 1. овог члана Национални савет додељује звање заслужног научника.

Критеријуми, висина и врста награда из става 1. овог члана, као и поступак доделе звања заслужног научника ближе су уређују актом који доноси Национални савет.

X. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ЗАПОСЛЕНИХ У ИНСТИТУТУ

Запослени у институту

Члан 91.

Запослени у институту, у смислу овог закона, јесу: истраживачи и помоћно особље.

Помоћно особље института чине лица која обављају стручне, административне и техничке послове.

У погледу, права, обавеза и одговорности запослених у институту примењује се закон којим се уређују радни односи, ако овим законом није друкчије уређено.

О појединачним правима, обавезама и одговорностима запослених у институту, одлучује директор института.

О појединачним правима, обавезама и одговорностима директора института одлучује управни одбор института.

Заснивање радног односа

Члан 92.

Институт расписује конкурс за заснивање радног односа истраживача изабраног у научно, односно истраживачко звање, као и за заснивање радног односа помоћног особља, у складу са општим актом института.

Лице изабрано у звање научног саветника закључује радни однос на неодређено време.

Лице изабрано у звање научног сарадника и вишег научног сарадника заснива радни однос на период од пет година.

Лице изабрано у звање истраживача приправника и истраживача сарадника заснива радни однос на период од 3 године.

Лице изабрано у стручно звање заснива радни однос на одређено време на период од пет година.

Лица која чине помоћно особље у институту, заснивају радни однос, у складу са законом којим се уређују радни односи.

Директор института закључује уговор о раду са лицима из ст. 2, 3 и 4. овог члана.

Унутрашња организација, врста и број радних места на којима се распоређују запослени у институту, као и начин и поступак заснивања радног односа уређују се општим актом института, који доноси управни одбор.

Престанак радног односа истраживача у звању научног саветника

Члан 93.

Истраживачу у престаје радни однос по сили закона када наврши 65 година живота и 15 година стажа осигурања.

Истраживачу из става 1. овог члана, који је изабран у звање научног саветника, односно редовног професора, на захтев научног већа може бити продужен радни однос у институту до 67 година живота, под условима и на начин предвиђен статутом института.

Истраживачу из става 2. овог члана може бити продужен радни однос у институту и преко 67 година живота, под условом да му је додељено звање заслужни научник и на предлог надлежног матичног одбора.

Истраживач у научном звању коме је престао радни однос због одласка у пензију задржава звање које је имао у тренутку пензионисања.

Мировање радног односа и плаћено одсуство истраживача

Члан 94.

У време породилских одсустава, боловања дужих од три месеца, служења војне обавезе, обављања јавне дужности, стручног усавршавања, као и у другим случајевима, када истраживач из оправданих разлога није у могућности да се бави научноистраживачким радом, рокови за избор у више звање и радно место мирују и неће се урачунавати у рок за избор, односно реизбор.

Члан 95.

Истраживачу у научном звању и истраживачу-сараднику, после проведених пет, односно три године рада у институту, може се одобрити плаћено одсуство у трајању до једне године ради стручног и научног усавршавања у иностранству или писања монографије, у складу са статутом института.

XI. ФИНАНСИРАЊЕ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКЕ ДЕЛАТНОСТИ

Извори финансирања

Члан 96.

Средства за финансирање научноистраживачке делатности обезбеђују се из:

- 1) средстава оснивача;
- 2) буџета Републике Србије;
- 3) буџета аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе;
- 4) средстава привредних друштава, удружења и других организација;
- 5) средстава остварених сопственим приходом научноистраживачких организација;
- 6) средстава домаћих фондова, задужбина и поклона правних и физичких лица;
- 7) средстава иностраних фондација, правних и физичких лица и донација;
- 8) других извора који не угрожавају аутономију и достојанство научноистраживачког рада.

Средства из става 1. овог члана исказују се и евидентирају у складу са јединственом буџетском класификацијом.

Финансирање програма од општег интереса за Републику Србију

Члан 97.

Средства за финансирање програма од општег интереса за Републику Србију, утврђених чланом 10. овог закона, обезбеђују се у буџету Републике Србије.

У суфинансирању програма утврђених чланом 10. овог закона могу учествовати органи аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе и друга правна и физичка лица.

Пројектно финансирање

Члан 98.

Програм основних истраживања и Програм истраживања у области технолошког развоја финансирају се путем пројектног финансирања.

Пројектно финансирање је финансирање извршилаца истраживања и примењује се за све врсте истраживања.

Пројектно финансирање обухвата финансирање научноистраживачког рада истраживача и финансирање директних материјалних трошкова истраживања.

У циљу реализације истраживачких и развојних пројеката из буџета Републике дају се неповратна средства научноистраживачким организацијама, осим ако посебним уговором, којим се регулишу међусобна права и обавезе извршилаца пројеката и Министарства, није друкчије одређено.

Финансирање Програма основних истраживања и Програма истраживања у области технолошког развоја, врши се у складу са посебним актом о избору, вредновању и финансирању пројеката научноистраживачког рада.

За сваки нови циклус истраживања у области основних наука и у технолошком развоју, Министарство расписује конкурс, најмање 9 месеци пре истека рока за реализацију текућег циклуса истраживања у овим областима.

Програми из става 1. овог члана почињу са реализацијом и финансирањем, по правилу, почетком календарске године.

Финансирање материјалних трошкова рада научноистраживачких организација, текућег и инвестиционог одржавања, одржавања научноистраживачке структуре и плата помоћног особља, као и обезбеђивање просторних услова за рад сноси оснивач, односно власник научноистраживачке организације.

Финансирање материјалних трошкова рада института чији је оснивач Република

Члан 99.

Из буџета Републике Србије, поред пројектног финансирања, институтима, чији је оснивач или већински власник Република, обезбеђују се средства и за финансирање:

- 1) материјалних трошкова, текуће и инвестиционо одржавање;
- 2) одржавање научноистраживачке инфраструктуре;
- 3) плате помоћног особља;
- 4) средства за минули рад истраживача који су ангажовани на пројектима.

Нормативе и стандарде за финансирање намена из става 1. овог члана утврђује министар на предлог Одбора за акредитацију.

Број помоћног особља, које Министарство финансира, не може бити већи од једне петине истраживача запослених у институту са пуним радним временом.

Институт чији је оснивач Република доставља Министарству, током текуће године, предрачун трошкова за наредну годину за финансирање намена из става 1. овог члана.

Министарство финансира намене из става 1. овог члана на основу предрачуна института, а у складу са утврђеним нормативима и стандардима за финансирање материјалних трошкова рада института чији је оснивач Република.

Члан 100.

На почетку сваке календарске године, Министарство и институт чији је оснивач Република закључују уговор о финансирању намена из члана 99. овог закона.

Уговором из става 1. овог члана утврђује се висина средстава за намене из члана 100. тач. 1), 2), 3) и 4) овог члана, динамика и начин исплате, а у зависности од расположивих средстава у буџету Републике Србије.

Финансирање институција од националног значаја

Члан 101.

Средства за рад и реализацију Програма научноистраживачког рада Српске академије наука и уметности, Програма научноистраживачког рада Матице српске, као и института чији је оснивач Српска академија наука и уметности, обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Организације из става 1. овог члана могу учествовати у остваривању и других програма од општег интереса утврђених овим законом.

Финансирање центара изврности

Члан 102.

Финансирање научноистраживачког рада, као и одржавања центра изврности врши се у складу са стандардима утврђеним у члану 14. тачка 13) овог закона.

Центар изврности реализује пројекте у оквиру Програма утврђеног у члану 10. тачка 5) овог закона, у складу са уговором који закључи са Министарством.

Ако је оснивач центра изврности научноистраживачка организација чији је власник, односно већински власник Република, средствима из буџета Републике финансирају се и материјални трошкови, текуће и инвестиционо одржавање, одржавање научноистраживачке инфраструктуре, као и плате помоћног особља у том центру изврности.

Уговором из става 2. овог члана регулишу се међусобна права и обавезе између Министарства и центра извршности, односно његовог оснивача.

Финансирање посебних програма и пројеката

Члан 103.

Поред програма од општег интереса, утврђених чланом 10. овог закона, средствима из буџета Републике Србије финансирају се и посебни програми и пројекти интердисциплинарног карактера, који обједињују циљно усмерена основна истраживања, технолошки развој и развој научноистраживачке инфраструктуре, а реализују их истраживачи из различитих научноистраживачких организација, као и посебни програми и пројекти, који су од стратешког значаја за пручавање и развој националне културе и унапређење општег цивилизацијског нивоа друштва.

Ради реализације приоритетних задатака и циљева утврђених Стратегијом, програме и пројекте из става 1. овог члана доноси министар, на предлог Националног савета.

Поступак, услови и начин реализације програма од општег интереса за Републику

Члан 104.

За финансијска средства из буџета Републике Србије намењена реализацији програма од општег интереса утврђених чланом 10. овог закона, као и посебних програма и пројеката, конкуришу, под једнаким условима, научноистраживачке организације које се налазе у Регистру научноистраживачких организација.

Члан 105.

Финансирање, односно учешће у суфинансирању програма од општег интереса, утврђених чланом 10. овог закона и посебних програма и пројеката, врши се у складу са посебним актом за сваки програм појединачно.

Акт из става 1. овог члана доноси министар, а на предлог Националног савета.

Члан 106.

За остваривање програма од општег интереса утврђених чланом 10. овог закона, као и за остваривање посебних програма и пројеката, Министарство расписује конкурс, односно јавни оглас.

Конкурсом се утврђују: рок за подношење пријаве, услови и време за остваривање програма, односно пројекта, и друга питања од значаја за спровођење конкурса.

Право да се пријаве на конкурс имају све научноистраживачке организације које се налазе у Регистру научноистраживачких организација.

Поред научноистраживачких организација из става 3. овог члана, право да се пријаве на конкурс имају и њихови организациони делови утврђени у члану 48. овог закона, заједно

или самостално, као и посебне групе истраживача из различитих регистрованих научноистраживачких организација, под условом да су уписани у Регистар истраживача, и да се једна научноистраживачка организација пријави на конкурс као носилац пројекта.

Члан 107.

Научноистраживачка организација, којој је одобрено остваривање програма, односно пројекта, закључује са Министарством уговор о њиховом остваривању којим се уређују међусобна права и обавезе.

Министарство врши надзор над наменским коришћењем средстава и раскида уговор ако утврди ненаменско коришћење буџетских средстава.

Члан 108.

Научноистраживачка организација којој је одобрено остваривање програма, односно пројекта, обавезна је да на захтев Министарства поднесе извештај о остваривању програма, односно пројекта, најмање, једном годишње.

Ако научноистраживачка организација на захтев Министарства не поднесе извештај о остваривању програма, односно пројекта, Министарство раскида уговор о финансирању програма, односно пројекта.

Суфинансирање програма и пројеката од регионалног значаја за развој научноистраживачке делатности

Члан 109.

Средствима из буџета Републике Србије могу се суфинансирати програми и пројекти од регионалног значаја за развој научноистраживачке делатности, и то:

- 1) пројекти изградње научноистраживачке инфраструктуре;
- 2) истраживачко-развојни пројекти регионалног значаја, (пројекти везани за међурегионалну сарадњу, пројекти у вези заштите еко-система и иновациони пројекти које реализују мала и средња предузећа);
- 3) програми развоја научноистраживачких кадрова.

Програме и пројекте из става 1. овог члана предлаже надлежни орган аутономне покрајине, града и јединице локалне самоуправе и обезбеђује средства за њихово финансирање.

Средствима из буџета Републике Србије, Министарство може да учествује у суфинансирању програма и пројеката из става 1. овог члана, у складу са посебним актом који доноси Национални савет.

Министарство на почетку сваке календарске године расписује јавни конкурс за програме и пројекте из става 1. овог члана за наредну календарску годину, и учествује у њиховом суфинансирању на основу расположивих средстава у буџету Републике Србије и приоритета које, у складу са Стратегијом, утврђује Национални савет.

Актом из става 3. овог члана утврђује се начин суфинансирања, висина средстава и друга питања од значаја за суфинансирање програма и пројеката од регионалног значаја за развој научноистраживачке делатности.

Међусобна права и обавезе између: реализатора програма и пројеката из става 1. овог члана, надлежног органа аутономне покрајине, града и јединице локалне самоуправе и Министарства регулишу се уговором.

Порески подстицаји

Члан 110.

Република пореском политиком и другим мерама подстиче домаћа и страна правна и физичка лица да улажу средства за остварење програма и пројеката утврђених овим законом.

XIII. НАДЗОР

Члан 111.

Надзор над спровођењем одредаба овог закона врши Министарство.

Управни надзор над радом института чији је оснивач Република врши Министарство, у складу законом.

XIV. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 112.

Институти који су обављали научноистраживачку делатност од општег интереса, односно налазе се у Регистру научноистраживачких организација, у складу са Законом о научноистраживачкој делатности ("Службени гласник РС", број 52/93 - у даљем тексту: регистровани институти) дужни су да ускладе своју организацију и донесу опште акте у складу са овим законом, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Регистровани институти су дужни да у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона поднесу захтев Министарству са одговарајућом документацијом ради утврђивања испуњености услова за обављање научноистраживачке делатности и захтев за акредитацију, у складу са овим законом (у даљем тексту: пререгистрација института).

У року из става 1. овог члана, Министарство ће на основу оцене Одбора за акредитацију окончати поступак акредитације.

До пререгистрације, односно акредитације, постојећи институти настављају са радом и обављањем научноистраживачке делатности од општег интереса, у складу са Законом о научноистраживачкој делатности ("Службени гласник РС", број 52/93).

Члан 113.

Влада ће донети Стратегију научног и технолошког развоја у року од 6 месеци од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења Стратегије из става 1. овог члана примењиваће се Политика научног и технолошког развоја ("Службени гласник РС", број 17/94).

Програме од општег интереса, утврђене чланом 10. овог закона, министар ће донети у року од 6 месеци од дана усвајања Стратегије.

Члан 114.

Влада ће именовати чланове Националног савета року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Министарство ће именовати чланове Одбора за акредитацију, као и чланове матичних научних одбора и Комисије за стицање научних звања у року од шест месеци, од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 115.

Влада ће именовати чланове управних одбора института, у складу са овим законом, у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Управни одбор из члана 1. овог члана, расписаће конкурс за избор директора института чији је оснивач Република Србија и именовати директора, у складу са овим законом, у року од 3 месеца од дана свог именовања, односно конституисања.

Члан 116.

Подзаконски акти, прописани овим законом, донеће се у року од девет месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 117.

Започети поступци за стицање истраживачког, односно научног звања, према прописима који су важили до ступања на снагу овог закона, окончаће се по тим прописима, у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Лица која су стекла научноистраживачка звања по Закону о научноистраживачкој делатности ("Службени гласник РС", број 52/93) задржавају то звање за период на које су изабрана.

Истраживач приправник и истраживач сарадник, којима је од првог избора у звање протекло десет и више година, а нису изабрани у научно звање у року од 6 месеци од дана ступања на снагу овог закона, могу бити распоређени на одговарајућа радна места, у складу са чланом 70. став 2 и 3. овог закона.

Члан 118.

Финансирање програма од општег интереса из члана 10. овог закона, у складу са одредбама овог закона, почеће у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

До истека рока из става 1. овог члана, финансирање постојећих програма Министарства вршиће се, у складу са важећим прописима.

Члан 119.

Даном ступања на снагу овог Закона, престаје да важи Закон о научноистраживачкој делатности ("Службени гласник РС", број 52/93).

Подзаконски акти донети на основу закона из става 1. овог члана примењиваће се и после престанка важења наведеног закона, све до доношења одговарајућих прописа по овом закону ако нису у супротности са одредбама овог закона.

Члан 120.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".